

Østre Toten kommune
Postboks 24
2851 Lena.
postmottak@ototen.no

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

16.04.23

Kommuneplanens samfunnsdel i Østre Toten kommune, høringsuttalelse

Jordvernalliansen i Innlandet er dannet av en rekke organisasjoner innen landbruk, miljø og fagbevegelse, og arbeider for bevaring av dyrket mark og matjord, og mot en stadig forverring av norsk sjølforsyningsgrad og matsikkerhet. Alliansen består blant annet av LO Innlandet, Naturvernforbundet, Bondelaget, Natur og Ungdom, Bonde- og Småbrukarlaget, Kokkenes Mesterlaug og Bygdeungdomslaget.

I Norge er kun 3 prosent av landarealet dyrket mark. Dermed er det nok av andre arealer å bygge på i Norge. Det tar minst 1000 år å danne et ti centimeters lag med matjord. Matjord er dermed i praksis en ikke-fornybar ressurs. Den gode matjorda danner grunnlag for jordbruket som vi har i dag. Nydyrking på dårligere arealer vil ikke gi samme grunnlag for matproduksjon. Med en voksende befolkning må vi både ivareta den gode matjorda vi har, og i tillegg drive aktiv nydyrking.

Stortinget strammet i juni 2021 inn det nasjonale jordvernmålet. Maksimalt 3000 dekar dyrket mark skal nå omdisponeres årlig, mens målet tidligere lå på maksimalt 4000 dekar. Omdisponeringen skal dermed ned med en firedel. Kommunene har en sentral rolle i oppfølgingen av strategien. Denne kraftige innstramningen må få konsekvenser for all kommunal og regional arealplanlegging, samt for overordnede kommunale og regionale planverk.

Dette fordrer en klar endring av praksis, noe regjeringen også har gitt kommunene tydelige meldinger om:

- Regjeringen ga i brev til alle landets kommuner 8. januar 2021 klar beskjed om å vektlegge jordvern i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål.
- I felles brev fra Landbruks- og Matdepartementet og Kommunal- og Distriktsdepartementet 23. mars 2022 oppfordret regjeringen alle landets kommuner til å vedta egne jordvernstrategier, og til å vedta egne nullvisjoner for omdisponering av dyrket mark. I brevet fra regjeringen oppfordres kommunene også til å gå gjennom sine allerede vedtatte planer for å finne tidligere omdisponerte arealer som står urørt og som det er mulig å **tilbakeføre** til LNF-område.

NORGES
BYGDEUNGDOMSLAG

Norsk Nærings- og
Nytelsesmiddelarbeiderforbund

Naturvernforbundet

Vi synes det er positivt at Østre Toten legger FNs bærekraftsmål til grunn for sitt planarbeid, dette tilsier nettopp en skjerpet vektlegging av jordvern.

Vi har sett på deres forslag til Kommuneplanens samfunnsdel 2023-2035, der dere har tatt inn følgende punkt om jordvern rundt boliger utenom tettsteder.

«Hovedtyngden av boligveksten bør skje i eller nær den definerte tettstedsstrukturen. Utbygging skal styrke eksisterende utbyggingsstruktur og underbygge teknisk og sosial infrastruktur. Boliger kan også bygges utenom tettstedene når vann-/avløpsstruktur og jordvernhensyn ligger til rette for det»

Dere skriver også at *«det også gir oss et betydelig forvaltningsansvar for dyrket mark som ressurs»*

Det er fint at dere har tatt inn dette i deres plan, men vi mener at det bør utvides til å ta med et avsnitt om at prioriteringer og mål for at nye arealer til boligbygging, næringsbygg og fritidsbebyggelse ikke skal legges på dyrket mark. Vi oppfordrer Østre Toten kommunen til å legge inn en nullvisjon om omdisponering av dyrket mark.

Dette er i tråd med oppfordringen fra regjeringen i brev av 23. mars i år (jf også side 1), der kommunene eksplisitt oppfordres til å vedta *«en nullvisjon, siden det er lite rom for nedbygging av dyrka jord i årene som kommer»* (sitat fra brevet).

Dere nevner at kommunen har over 20% dyrket mark og dere har da et veldig viktig ansvar for å ta vare på dette.

Vi vil også oppfordre til en løpende, systematisk oppfølging av planverket i form av internkontroll og statistikk, slik at en sikrer at målene om å ikke omdisponere dyrket mark, blir fulgt opp i praksis.

Oppsummering:

Ved å følge opp innspillene fra Jordvernalliansen og de gode målsetningene som er nedfelt i strategier, vil Østre Toten kommune kunne ta avgjørende grep for matjorda – og dermed en vesentlig del av selve eksistensgrunnlaget for kommende generasjoner.

Vi stiller gjerne dersom det skulle være behov for dialog om jordvernemaet i det videre planarbeidet, eller for å fremme jordvernet når planene er vedtatt.

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – INNLANDET BONDELAG – INNLANDET NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

Vi ønsker lykke til videre med planarbeidet – med oppfordring til å vedta en nullvisjon for omdisponering, og med mål om å unngå å omdisponere dyrket mark.

Med vennlig hilsen arbeidsutvalget i Jordvernalliansen i Innlandet,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Opsal jr	Odd Erik Kokkin	Stephan Viehmann	Lars Arne Mjørland
Innlandet Bondelag	LO i Innlandet	Naturvernforbundet i Innlandet	Innlandet Bondelag

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – INNLANDET BONDELAG – INNLANDET NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET